TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2008. gada 15. maijā *

Lieta C-276/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Corte d'appello di Firenze* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 18. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 11. jūnijā, tiesvedībā

Nancy Delay

pret

Università degli studi di Firenze,

Istituto nazionale della previdenza sociale (*INPS*),

Repubblica italiana.

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

* Tiesvedības valoda — itāļu.

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 6. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— N. Delē [*N. Delay*] vārdā — L. Pikoti [*L. Picotti*], *avvocato*,

— *Università degli studi di Firenze* vārdā — R. de Andželisa [*R. de Angelis*] un S. de Feliče [*S. de Felice*], *avvocatesse*,

— *Istituto nazionale della previdenza sociale* (*INPS*) vārdā — L. Maritato [*L. Maritato*], A. Koreti [*A. Coretti*] un F. Korera [*F. Correra*], *avvocati*,

— Itālijas Republikas vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz S. Fjorentino [*S. Fiorentino*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — E. Traversa [*E. Traversa*] un L. Pinjataro [*L. Pignataro*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 39. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp N. Delē un *Università degli studi di Firenze* [Florences Universitāti], *Istituto nazionale della previdenza sociale* (*INPS*) [Valsts sociālā nodrošinājuma iestādi] un Itālijas Republiku par N. Delē tiesību, kuras viņa ieguvusi, izpildot apmaiņas lektora pienākumus, atzīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Valsts tiesiskais regulējums

3 Itālijas tiesiskajā regulējumā pastāv tāda īpaša svešvalodas lektoru, kurus parasti sauc par "apmaiņas lektoriem", kategorija, uz kuru ir attiecināmi starp Beļģijas Karalisti un Itālijas Republiku noslēgtie nolīgumi kultūras jomā, kā arī 1967. gada 24. februāra Likums Nr. 62 (1967. gada 13. marta *GURI* Nr. 65, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 62/1967").

4 Likuma Nr. 62/1967 24. pantā ir noteikts:

"1. Saskaņā ar attiecīgi ratificētiem nolīgumiem kultūras jomā ārvalstu pilsoņiem var piešķirt tiesības pasniegt mācību kursu uz vienu gadu, ko vēlāk var pagarināt, atkāpjoties no tā, kas ir noteikts 1958. gada 18. marta Likuma Nr. 349 13. panta pēdējā daļā, atbilstoši lektoru štata vietām.

2. Šīs tiesības pasniegt mācību kursu tiek piešķirtas ar rektora lēmumu pēc apspriešanās ar fakultātēm un skolām, pamatojoties uz katedras profesora attiecīgajā mācību priekšmetā priekšlikumu, kurš izvēlas no saraksta, kurā ir ietvertas trīs izcelsmes valsts kompetentās iestādes nozīmētas personas.

3. Standarta dokumentāciju aizstāj ar kompetento diplomātisko iestāžu paziņojumiem, kuri apliecina, ka izvēlētais kandidāts atbilst visām prasībām, tostarp viņam ir arī izglītību apliecinošie dokumenti, kurus pieprasa izcelsmes valsts universitātes dienests, kura kompetencē ir lektoru pieņemšana darbā.

4. Saskaņā ar iepriekšējos punktos minētajiem noteikumiem un atbilstoši attiecīgi ratificētiem nolīgumiem kultūras jomā papildus katedras lektora amatam ārvalstu pilsoņiem var piešķirt tiesības pasniegt mācību kursu kā svešvalodas un valodas un literatūras lektoriem. Lai piešķirtu šīs tiesības, ir jāsaņem Izglītības ministrijas atļauja.

[..]"

5 Republikas prezidenta 1980. gada 11. jūlija Dekrēta Nr. 382 (1980. gada 31. jūlija *GURI* Nr. 20, kārtējais pielikums) 28. pantā bija noteikts:

"Ievērojot piešķirto finansējumu, [..] rektori, pamatojoties uz ieinteresētās fakultātes motivētu priekšlikumu, un lai apmierinātu to studentu reālās mācību vajadzības, kuri apmeklē valodu kursus, var pieņemt darbā — vajadzības gadījumā ārpus īpašiem starptautiskajiem nolīgumiem — svešvalodas lektorus, kuriem tā ir dzimtā valoda, ar pierādītu un atzītu kompetenci, kuru ir pārbaudījusi fakultāte, noslēdzot ar viņiem līgumu saskaņā ar privāttiesībām, bet ne vairāk kā 1 lektoru uz 150 studentiem, kuri faktiski apmeklē mācības. [..]

Pirmajā daļā minētos līgumus nevar pagarināt ilgāk par vienu tādu mācību gadu, uz kuru tie ir bijuši noslēgti, un tos atjauno katru gadu laika periodā, kas nepārsniedz piecus gadus. [..]"

6 Pēc 1989. gada 30. maija sprieduma lietā 33/88 *Allué* un *Coonan* (*Recueil*, 1591. lpp.) un 1993. gada 2. augusta sprieduma apvienotajās lietās C-259/91, C-331/91 un C-332/91 *Allué* u.c. (*Recueil*, I-4309. lpp.) Itālijas Republika pieņēma 1995. gada 21. aprīļa Dekrētlikumu Nr. 120, kas pārveidots par 1995. gada 21. jūnija Likumu Nr. 236 (1995. gada 21. jūnija *GURI* Nr. 143, 9. lpp., turpmāk tekstā — "Likums Nr. 236/95"), kura mērķis bija reformēt svešvalodu apmācību Itālijas universitātēs.

7 Likumā Nr. 236/95 bija paredzēti četri pamatnoteikumi:

— svešvalodas lektora, kuram tā ir dzimtā valoda, amats, kas izveidots ar 28. pantu Republikas prezidenta 1980. gada 11. jūlija Dekrētā Nr. 382, tiek atcelts un aizstāts ar "dzimtās valodas lingvistiskā līdzstrādnieka un eksperta" (turpmāk tekstā — "lingvistiskais līdzstrādnieks") amatu;

— lingvistiskie līdzstrādnieki tiek pieņemti darbā universitātēs saskaņā ar atbilstoši privāttiesībām noslēgtu darba līgumu (un nevis kā pašnodarbinātās personas, kā tas bija iepriekš), un līgums parasti tiek noslēgts uz nenoteiktu laiku un tikai īpašos gadījumos — lai nodrošinātu īslaicīgas vajadzības — uz noteiktu laiku;

— lingvistiskie līdzstrādnieki tiek pieņemti darbā publiskā konkursa procedūrā, kuras nosacījumus nosaka pašas universitātes atbilstoši to attiecīgajiem tiesiskajiem regulējumiem;

— lektoriem, kuriem ir līgumi svešvalodas, kas ir to dzimtā valoda, pasniegšanai, kā arī personām, kuru līguma darbības termiņš ir beidzies, izņemot gadījumu, ja līguma nepagarināšana ir saistīta ar personas nespēju veikt attiecīgo darbu vai amata vietas likvidēšanu, ir tiesības uz prioritāru pieņemšanu darbā un tās turklāt atbilstoši Likuma Nr. 236/95 4. panta trešajai daļai saglabā tiesības, kas iegūtas iepriekšējo darba tiesisko attiecību laikā.

8 Saskaņā ar 2004. gada 14. janvāra Dekrētlikuma Nr. 2 par steidzamiem noteikumiem attiecībā uz lingvistisko līdzstrādnieku darba samaksu noteiktās universitātēs un attiecībā uz kvalifikāciju atbilstību (2004. gada 15. janvāra *GURI* Nr. 11, 4. lpp.) 1. panta 1. punktu:

"Izpildot [..] Tiesas [2001. gada 26. jūnijā pasludināto] spriedumu [lietā C-212/99 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-4923. lpp.)], lingvistiskajiem līdzstrādniekiem, kas ir bijušie svešvalodas, kura ir to dzimtā valoda, lektori Bazilikātas, Milānas, Palermo, Pizas, Romas "La Sapienza" universitātēs un Austrumu universitātes institūtā Neapolē [..],

proporcionāli to pasniegtajām mācību stundām un ņemot vērā, ka pilns darba laiks atbilst 500 mācību stundām, tiek maksāts tikpat, cik pētniekiem, kuri darbā pieņemti uz noteiktu laiku, sākot ar pirmo nodarbinātības dienu, izņemot iespējamus labvēlīgākus nosacījumus; [..]."

9 1962. gada 18. aprīļa Likuma Nr. 230 par darba līgumu uz noteiktu laiku (1962. gada 17. maija *GURI* Nr. 125, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 230/62"), kas piemērojams visiem valsts darba ņēmējiem, kuru darba tiesiskās attiecības reglamentē saskaņā ar privāttiesībām noslēgti līgumi, 2. pantā ir paredzēts — "ja darba tiesiskās attiecības pēc sākotnēji noteiktā līguma darbības izbeigšanās datuma vai vēlāk pagarinātā datuma turpinās, darba līgums tiek uzskatīts par līgumu, kas noslēgts uz nenoteiktu laiku, sākot no darba ņēmēja pirmās nodarbinātības dienas".

10 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka apmaiņas lektoru kategorija nekad nav tikusi atcelta.

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

11 N. Delē, kas ir Beļģijas pilsone, laika posmā no 1986. gada 1. novembra līdz 1994. gada 31. oktobrim strādāja par apmaiņas lektori *Università degli studi di Firenze*, pamatojoties uz līgumiem, kas noslēgti uz noteiktu laiku un vēlāk pagarināti. Sākotnēji N. Delē piedalījās Briseles Starptautisko attiecību ģenerālkomisariāta organizētā konkursā franču valodas un literatūras lektoriem. Tā kā viņas dalība šajā konkursā bija veiksmīga, viņas *curriculum vitae* kopā ar informāciju par citām konkursā uzvarējušajām personām tika nosūtīts minētajai universitātei, lai tā varētu izvēlēties apmaiņas lektoru.

12 Tā kā 1994. gada 31. oktobrī N. Delē līgums netika pagarināts, viņas vārds vairs nebija ietverts sarakstā, ko *Università degli studi di Firenze* iesniedza Beļģijas iestādes.

13 1994. gada 28. decembrī — pēc divu mēnešu bezdarba perioda — N. Delē noslēdza ar šo universitāti līgumu uz nenoteiktu darba laiku, ko reglamentē Likums Nr. 236/95, kas kopš 1994. gada 1. janvāra ir piemērojams lingvistiskajiem līdzstrādniekiem.

14 Neraugoties uz līdzvērtīgajām funkcijām, jaunajā sistēmā paredzētā darba samaksa bija zemāka nekā N. Delē iepriekš saņemtā. Tā kā vienošanos ar *Università degli studi di Firenze* nebija iespējams panākt, N. Delē 2003. gada 21. jūlijā cēla prasību *Tribunale di Firenze* [Florences Tiesā], tostarp lūdzot atzīt, ka viņas līgums ir ticis noslēgts uz nenoteiktu laiku, sākot no 1986. gada 1. novembra, tas ir, sākot no darba tiesisko attiecību uzsākšanas ar *Università degli studi di Firenze*. N. Delē būtībā vēlējās panākt, lai uz viņu tiktu attiecināts 2004. gada 14. janvāra Dekrētlikumā Nr. 2 paredzētais bijušo svešvalodas lektoru, kuriem tā ir dzimtā valoda, iegūto tiesību atzīšanas režīms.

15 *Tribunale di Firenze* noraidīja N. Delē prasību, *inter alia* uzskatot, ka apmaiņas lektori ir no svešvalodas lektoriem, kuriem tā ir dzimtā valoda, neatkarīga kategorija, uz kuru turpina attiekties īpašs tiesiskais regulējums.

16 N. Delē pārsūdzēja šo spriedumu *Corte d'appello di Firenze* [Florences Apelācijas tiesā], kas, uzskatot, ka apmaiņas lektoru gadījumā nav acīmredzams, ka ir tikuši

ievēroti Tiesas 2006. gada 18. jūlija spriedumā lietā C-119/04 (Krājums, I-6885. lpp.) noteiktie principi, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [EKL] 39. pants un atvasinātie tiesību akti (tostarp no [iepriekš minētajiem] 2001. gada 26. jūnija sprieduma lietā [Komisija/Itālija] un 2006. gada 18. jūlija sprieduma lietā [Komisija/Itālija] izrietošā interpretācija) var tikt interpretēti tādējādi, ka ir likumīgs tāds tiesiskais regulējums, kas tiek attiecināts uz tā sauktajiem "apmaiņas lektoriem", kuri iepriekš ir pieņemti darbā, pamatojoties uz darba līgumu uz noteiktu laiku (saskaņā ar Likumu Nr. 62/1967), un kuriem gadījumā, ja šāds līgums tiek aizstāts ar līgumu uz nenoteiktu laiku, netiek nodrošināta visu to tiesību aizsardzība, kuras iegūtas, sākot no to pirmās nodarbinātības dienas, ar no tā izrietošajām sekām ne tikai attiecībā uz darba samaksas paaugstinājumu, bet arī attiecībā uz darba stāža ņemšanu vērā un darba devēja veiktajām iemaksām sociālā nodrošinājuma sistēmā?"

Par prejudiciālo jautājumu

17 Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai EKL 39. panta 2. punkts nepieļauj, ka, aizstājot apmaiņas lektora darba līgumu, kas noslēgts uz noteiktu laiku, ar lingvistiskā līdzstrādnieka darba līgumu uz nenoteiktu laiku, personai, kas atrodas tādā situācijā kā prasītāja pamata lietā, var tikt atteikta to tiesību atzīšana, kuras iegūtas, sākot no pirmās nodarbinātības dienas, ar no tā izrietošajām sekām attiecībā uz darba samaksu, darba stāža ņemšanu vērā un darba devēja veiktajām iemaksām sociālā nodrošinājuma sistēmā.

18 Jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 39. panta 2. punktu darba ņēmēju brīva aprite nozīmē, ka tiek novērsta jebkāda dalībvalstu darba ņēmēju diskriminācija pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.

19 Vienlīdzīgas attieksmes princips, kurš tieši noteikts EKL 39. pantā, paredz, ka līdzīgas situācijas nevar applūkot atšķirīgi un dažādas situācijas nevar aplūkot vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamatojuma (skat. it īpaši 2007. gada 3. maija spriedumu lietā C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, Krājums, I-3633. lpp., 56. punkts).

20 Lai varētu konstatēt diskriminējošas attieksmes pret N. Delē pastāvēšanu, līdz ar to ir jāpārbauda, vai valsts darba ņēmējam, kurš atrodas ar prasītāju pamata lietā salīdzināmā situācijā, būtu atzītas tā tiesības, kas iegūtas, sākot no pirmās nodarbinātības dienas.

21 Ir jānorāda, ka gadījumā, ja valsts darba ņēmēja — kura darba tiesiskās attiecības reglamentē privāttiesības — darba līgums, kas noslēgts uz noteiktu laiku, tiek aizstāts ar darba līgumu uz nenoteiktu laiku atbilstoši Likumam Nr. 230/62, viņam tiek nodrošinātas visas tās tiesības, kas iegūtas, sākot no pirmās nodarbinātības dienas. Šādai garantijai ir sekas ne tikai no darba samaksas palielināšanas viedokļa, bet arī attiecībā uz darba stāžu un darba devēja veiktajām iemaksām sociālā nodrošinājuma sistēmā.

22 Kā Tiesa jau ir atzinusi, Likumam Nr. 230/62 ir jābūt kā atsauces materiālam, pārbaudot, vai bijušajiem svešvalodas lektoriem, kuriem tā ir dzimtā valoda un kuri tagad kļuvuši par lingvistiskajiem līdzstrādniekiem, piemērojamais režīms ir līdzīgs vispārīgajam valsts darba ņēmējiem piemērojamajam režīmam vai arī, tieši pretēji, — piešķir tiem zemāku aizsardzības līmeni (iepriekš minētais 2001. gada 26. jūnija spriedums lietā Komisija/Itālija, 25. punkts).

23 Gadījumā, ja atbilstoši Likumam Nr. 230/62 valsts darba ņēmēju karjeras attīstība no darba samaksas, darba stāža un darba devēja veikto iemaksu sociālā nodrošinājuma sistēmā aspekta tiek ņemta vērā, sākot no to pirmās nodarbinātības dienas, tad bijušajiem svešvalodas lektoriem, kuriem tā ir dzimtā valoda un kuri kļuvuši par lingvistiskajiem līdzstrādniekiem, arī ir jāsaņem līdzīga atzīšana, sākot no to pirmās nodarbinātības dienas (iepriekš minētais 2001. gada 26. jūnija spriedums lietā Komisija/Itālija, 30. punkts).

24 Tomēr ir jāatgādina, ka Likuma Nr. 230/62 piemērošanas valsts darba ņēmējiem priekšnosacījums ir darba tiesisko attiecību starp darba devēju un darba ņēmēju turpināšanās.

25 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem tomēr izriet, ka N. Delē apmaiņas lektora darba līguma termiņš beidzās 1994. gada 31. oktobrī un ka viņas lingvistiskā līdzstrādnieka līgums tika noslēgts tikai 1994. gada 28. decembrī, tas ir, divus mēnešus vēlāk.

26 Iesniedzējtiesai, kas vienīgā ir kompetenta izvērtēt faktus un interpretēt valsts tiesību aktus, ir jāizvērtē, vai pastāv turpinātība starp funkcijām, ko N. Delē pildīja *Università degli studi di Firenze* kā apmaiņas lektore, un tām funkcijām, ko šī universitāte bija tai uzticējusi kā lingvistiskajai līdzstrādniecei.

27 Veicot šo izvērtējumu, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, pirmkārt, vai apmaiņas lektoru un lingvistisko līdzstrādnieku veiktajai profesionālajai darbībai ir viens un tas pats funkcionālais saturs, tostarp ņemot vērā svešvalodu kursiem noteiktos pedagoģiskos

parametrus, kā arī studentu zināšanu līmeņa attīstību, un, otrkārt, — vai abi attiecīgie funkciju veidi nodrošina vienas un tās pašas Itālijas universitāšu mācību vajadzības.

28 Gadījumā, ja iesniedzējtiesa konstatētu, ka, neraugoties uz darba tiesisko attiecību ar darba devēju īslaicīgo pārtraukumu, starp N. Delē veiktajām apmaiņas lektora un lingvistiskā līdzstrādnieka funkcijām pastāv turpinātība, būtu jāpārbauda, vai valsts darba ņēmējam, kas atrodas salīdzināmā situācijā, saskaņā ar Likumu Nr. 230/62 tiktu atzītas tiesības, kas iegūtas, sākot no pirmās nodarbinātības dienas.

29 Konkrētāk, runājot par darba tiesisko attiecību pārrāvumu, ir jāuzsver, ka iepriekš minētā 2001. gada 26. jūnija sprieduma lietā Komisija/Itālija 28. punktā Tiesa ir atzinusi, ka vienīgi uz juridisko režīmu būtību un nevis formu vērsta pārbaude ļautu noteikt, vai to faktiskā piemērošana dažādām darba ņēmēju kategorijām, kas atrodas salīdzināmās juridiskajās situācijās, var radīt situācijas, kas ir saderīgas vai, tieši pretēji, — nesaderīgas ar diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma pamatprincipu.

30 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 39. panta 2. punkts nepieļauj, ka, aizstājot apmaiņas lektora darba līgumu, kas noslēgts uz noteiktu laiku, ar lingvistiskā līdzstrādnieka darba līgumu uz nenoteiktu laiku, personai, kas atrodas tādā situācijā kā prasītāja pamata lietā, var tikt atteikta tās to tiesību atzīšana, kas iegūtas, sākot no pirmās nodarbinātības dienas, ar no tā izrietošajām sekām attiecībā uz darba samaksu, darba stāža ņemšanu vērā un darba devēja veiktajām iemaksām sociālā nodrošinājuma sistēmā, ja valsts darba ņēmējam, kurš atrodas salīdzināmā situācijā, šāda atzīšana tiek nodrošināta. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai tā tas ir pamata lietā.

Par tiesāšanās izdevumiem

31 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

EKL 39. panta 2. punkts nepieļauj, ka, aizstājot apmaiņas lektora darba līgumu, kas noslēgts uz noteiktu laiku, ar dzimtās valodas lingvistiskā līdzstrādnieka un eksperta darba līgumu uz nenoteiktu laiku, personai, kas atrodas tādā situācijā kā prasītāja pamata lietā, var tikt atteikta tās to tiesību atzīšana, kas iegūtas, sākot no pirmās nodarbinātības dienas, ar no tā izrietošajām sekām attiecībā uz darba samaksu, darba stāža ņemšanu vērā un darba devēja veiktajām iemaksām sociālā nodrošinājuma sistēmā, ja valsts darba ņēmējam, kurš atrodas salīdzināmā situācijā, šāda atzīšana tiek nodrošināta. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai tā tas ir pamata lietā.

[Paraksti]